

Strålsäkerhetsmyndighetens författningssamling

ISSN: 2000-0987

SSMFS 2008:36

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om
solarier;

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om solarier;¹

SSMFS 2008:36

Utkom från trycket
den 30 januari 2009

beslutade den 19 december 2008.

Strålsäkerhetsmyndigheten föreskriver² följande med stöd av 7, 9, 12 och 17 §§ strålskyddsförordningen (1988:293).

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter är tillämpliga på solarier.

2 § I dessa föreskrifter avses med

<i>solarium:</i>	teknisk elektrisk anordning innehållande ultraviolett strålkälla och avsedd att bestråla människor med ultraviolett strålning (äldre benämning: ”sollampa”),
<i>kosmetiskt solarium:</i>	solarium avsett att bestråla människor med ultraviolett strålning huvudsakligen i syfte att göra huden brun,
<i>medicinskt solarium:</i>	solarium avsett att bestråla människor med ultraviolett strålning i syfte att behandla sjukdom,
<i>strålkälla:</i>	del av solarium i vilken ultraviolett strålning alstras,
<i>ultraviolett strålning:</i>	elektromagnetisk strålning med våglängder inom området 180-400 nanometer (nm),
<i>UV-typ:</i>	kategoriindelning av solarier med hänsyn till strålningsegenskaperna vilka definieras i svensk standard SS EN 60 335-2-27, 2003. ³

¹ Dessa föreskrifter har tidigare kungjorts i Statens strålskyddsinstituts författningssamling (SSI FS 1998:2).

² Jämför Rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, EGT L109, 26.4.1983, s. 154 (Celex 383L0189).

Försäljning, överlåtelse, upplåtelse

3 § Solarium som utbjuds till försäljning, överlåtelse eller upplåtelse ska uppfylla de strålskyddskrav som meddelas i svensk standard SS EN 60 335-2-27, Utgåva 5, 2003, dvs. de avsnitt i standarden som anges i bilaga 1.⁴

Tillstånd

4 § För innehav och användning av solarium, annat än privat i hemmet, krävs tillstånd enligt strålskyddslagen (1988:220) från Strålsäkerhetsmyndigheten, om inte solariet är av kategori UV typ 3.

5 § För hudkliniker, hudläkarmottagningar och psoriasiscentraler meddelas härmed generellt tillstånd, oavsett kategori, på de villkor som meddelas i 14-16 §§.

Användning av kosmetiskt solarium av UV typ 3

6 § Den som utan särskilt tillstånd från Strålsäkerhetsmyndigheten bedriver verksamhet i vilken solarium upplåts för personbestrålning ska se till att de regler som meddelas i 7-12 §§ följs.

7 § Solarium ska vara UV typ 3 och uppfylla de strålskyddskrav som gäller för denna kategori. För att överensstämja med kraven för UV typ 3 ska sådant solarium vara försett med strålkällor av originaltyp enligt märkning på solariet. Om strålkällorna är av lysrörstyp, får ett solarium alternativt vara försett med sådana lysrör som Strålsäkerhetsmyndigheten har förklarat ge överensstämmelse med UV typ 3.

8 § Den som bedriver verksamhet i vilken solarium upplåts till allmänheten ska anmäla verksamheten till sin kommuns miljö- och hälso- skyddsförvaltning eller motsvarande.

9 § Solarium ska vara placerat eller avskärmat så att människor inte kan bli bestrålade oavsiktligt.

10 § Strömförsörjningen till ett solarium i en lokal med verksamhet där solariet upplåts till allmänheten ska vara försedd med ett extra tidur som slår av nätspänningen till solariet inom högst 60 minuter.

Ytterligare begränsning av bestrålningstiden enligt tillverkarens exponeringsschema eller motsvarande anvisningar ska kunna ställas in med solariets ordinarie eller inbyggda tidur.

³ Identisk med europastandard CENELEC EN 60335-2-27, 2003.

⁴ Standarden är europeiskt harmoniserad standard. Ett solarium är, från strålskyddssynpunkt, acceptabelt även om det inte uppfyller standarden, men erbjuder likvärdig strålsäkerhet.

11 § Skyddsglasögon som uppfyller vad som anges i SS EN 60 355-2-27, utgåva 5, 2003, ska finnas tillgängliga för varje person som använder ett solarium.

12 § Råd och information enligt avsnitt 3, bilaga 2, ska finnas anslaget på eller intill varje solarium. Anslagen ska ha storlek och placering så att de är väl synliga och texten är läslig för den som ska använda solariet.

13 § Enligt strålskyddsförordningen (1988:293) ska en kommunal nämnd inom miljö- och hälsoskyddsområdet ha tillsyn över solarieverksamhet inom kommunen.

Nämnden ska utöva tillsyn över efterlevnaden av 4 § och 6-12 §§ dessa föreskrifter.

Enligt 16 a § strålskyddsförordningen får kommunen meddela föreskrifter om avgifter för kostnader för sådan tillsynsverksamhet.

Användning av medicinskt solarium

14 § En legitimerad läkare med specialistkompetens i dermatologi ska vara knuten till verksamheten. Läkarens uppgift är att se till att bestrålning bara sker på medicinska indikationer och att goda strålskyddsförhållanden råder.

15 § Bestrålning av personer som inte behandlas får inte överstiga de värden som anges i Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd (SSMFS 2008:48) om hygieniska riktvärden för ultraviolett strålning.

16 § Strålningsmätningar för bestämning av ultraviolettera stråldoser ska kunna göras. Sådana mätningar ska utföras omedelbart före och efter byte av strålkällor och i övrigt när det bedöms nödvändigt.

Undantag

17 § Strålsäkerhetsmyndigheten får medge undantag från dessa föreskrifter om särskilda skäl föreligger och om det kan ske utan att syftet med föreskrifterna åsidosätts.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 februari 2009.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

ANN-LOUISE EKSBORG

Ulf Wester

Avsnitt i SS EN 60 335-2-27, utgåva 5, 2003, som omnämns i 3 §, och som avser strålskydd

Elektriska hushållsapparater och liknande bruksföremål - Säkerhet -Del 2: Särskilda fordringar på bruksföremål för hudbehandling med ultraviolet och infraröd bestrålning för hemmabruk och liknande användning

Avsnitt	Handlar om
1	Omfattning och giltighet
1 Not 101 p. 2	Påpekande att nationella myndigheter kan lägga till eller ha särskilda krav beträffande användning
3.101	Definition av UV-strålkälla
3.102-3.105	Definition av UV typ 1-4 för solarier
3.107	Definition av effektiv irradians
4	Allmänna krav
5	Allmänna provningskrav
6.101	Kategorisering ⁵ av solarier i UV-typ. Solarier ska vara en av UV-typerna 1-4
7	Märkning på apparaten och information i bruksanvisningen (se även bilaga 2, dessa föreskrifter)
7.15	Varningstexters placering
10	Nominell effekt, spänning och ström vid provning
22.103	Beröringsskydd för strålkällorna
22.105	Krav på extra avbrottssäkert tidur
22.106	Tidur
32.101	Max- och minvärden för UV-irradians för de olika kategorierna - mätförutsättningar och mätregler ⁶
32.101 Not 2	Beskriver instrument för mätning av UV-strålning ⁶
32.102	Krav på skyddsglasögon
Figur 101	UV-strålningens aktionsspektrum (även tabeller)
Annex AA	Luminansmätning

⁵ Standarden beskriver UV-typerna på följande sätt: UV typ 1 och UV typ 2 är kosmetiska solarier som är avsedda för professionell användning under överinseende av en person som har lämplig utbildning, UV typ 3 är kosmetiska solarier som kan användas utan särskild utbildning, UV typ 4 är solarier som är avsedda för användning enligt läkares ordination.

⁶ För kategorisering av ett solarium i UV-typ enligt 32.101 bestäms maximi-värden av den biologiskt vägda (enligt standardens figur 101) och integrerade irradiansen i strålfältet från solarier. För UV typ 3 gäller att alla värden i mät-punkterna ska vara mindre än kategorins irradiansgränsvärde, såväl i inter-vallet 250-320 nm som 320-400 nm

Märkning och information

Denna bilaga innehåller uppgifter om märkning av solarier som anges enligt standarden SS EN 60 335-2-27, Utgåva 5, 2003, samt de råd och den information som enligt 12 § ska finnas tillgänglig för den som, annat än privat, använder ett solarium.

1. Märkning

Ett solarium ska vara märkt på ett varaktigt och lätt synligt sätt med uppgifter om

1. kategori (UV typ 1, 2, 3 eller 4),⁷
2. referenstypbeteckning hos strålkällorna,
3. texten ”Varning - Ultraviolett strålning kan skada ögon och hud. Läs bruksanvisningen. Använd skyddsglasögon. Vissa mediciner och kosmetiska preparat kan orsaka överkänslighet.” För solarium som är avsett för användning i solariesalong eller liknande får texten ”läs bruksanvisningen” ersättas med texten ”rådfråga personalen”.

Solarier av kategori UV typ 4 ska dessutom vara märkta med texten ”Varning - används endast efter läkares ordination”.

Solarier vars luminans överstiger 100 000 Cd/m² ska dessutom vara märkta med texten ”Varning - intensivt ljus. Se inte på strålkällan.”

Om varningarna kombineras behöver inte ordet ”Varning” upprepas flera gånger. Varningar ska vara synliga utanpå solariet efter dess installation.

2. Uppgifter i bruksanvisningen

Standarden SS EN 60 335-2-27, utgåva 5, 2003, anger i övrigt vilka uppgifter som minst ska finnas i bruksanvisningen.⁸

3. Information och skyddsråd för dem som använder solarier

Exponeringsschema i tillverkarens bruksanvisning eller motsvarande anvisningar ska finnas tillgängligt, anslås väl synligt för, eller meddelas dem, som använder solariet.

På eller intill solarier ska det finnas ett anslag i minst format A3 med den text och i det utförande som i dessa föreskrifter anges med rubriken ”Viktigt för dig som använder solarium”. Anslaget ska placeras väl synligt för den som använder solariet.

⁷ För äldre materiel som är S-märkt kan S-märket motsvara kategorimärkning UV typ 3.

⁸ Exempel på sådana uppgifter är tillverkarens anvisningar för första expone-ring, exponeringsschema och antal exponeringar som inte bör överskridas under ett år.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Råd från Strålsäkerhetsmyndigheten

Viktigt för dig som använder solarium

Det finns risker med att använda solarium! Den ultraviolette strålningen kan orsaka hud- och ögonskador beroende på solariets egenskaper, hur mycket du solar och hur känslig du är. Om du vill sola säkrare följ dessa råd:

→ **Sola aldrig så att huden efteråt blir röd. Begränsa första gången i solariet om du inte redan är brun. Fem minuter kan räcka! Anpassa varje gång till hur mycket huden tål.**

Det är för att skydda sig mot cellskador som huden blir brun. Rodnad är ett tecken på att din hud har blivit skadad. Iaktta därför försiktighet och var observant på din huds reaktioner. UVA-strålning från solarier är starkare än från solen och tränger djupare ner i huden som slits, blir oelastisk och rynkig.

Det kan finnas ett samband mellan solariebruk och risk att få hudcancerformen malignt melanom. Att sola mer än tio gånger om året innebär ökad risk anser Världshälsoorganisationen WHO. Begränsa antalet gånger du solar, både ute och i solariet.

→ **Använd inte solarium:**

- om du är under 18 år

Barn och ungdomar har extra känslig hud och risken för framtida skador är därför större hos dem än hos vuxna.

- om du har solkänslig hud och har svårt för att bli brun i solen

Personer med hud som i solljus blir röd men inte brun löper större risk än andra att skadas av UV-strålning.

- om du har solat ute i solen samma dag eller om det har gått mindre än två dygn sedan du senast solade

Huden kan få brännskador (rodnad och sveda) efter för mycket solande. Den behöver då tid att återhämta sig för att inte cellernas skyddsmekanismer ska överansträngas.

- om du tar mediciner eller har en infektion
Vissa mediciner kan göra att huden tål mindre UV-strålning. Fråga din läkare eller på apoteket om du är osäker. UV-strålning försämrar också immunförsvaret och vissa virusinfektioner kan bli allvarigare.

- om du har eller har haft hudcancer eller har det i släkten

Risken att drabbas av malignt melanom är större om du har eller har haft hudcancer eller om sjukdomen finns i släkten.

→ **Använd inte preparat som förstärker brunheten. Avlägsna kosmetika.**

Preparat, som stärker hudens förmåga att bli brun genom att öka känsligheten för ultraviolet strålning, ökar risken för brännskador. Vissa typer av kosmetika kan också ha denna effekt.

→ **Lita inte på att solarium skyddar dig ute i stark sol eller lindrar hudbesvär.**

Den bruna färg du får i ett solarium skyddar inte på samma sätt som den färg och tjockare hud du får ute. Solarium ger inte ett fullgott skydd inför en utlandssemester. Behandla inte hudsjukdomar själv i solarium. Konsultera läkare. Speciella solarier finns för medicinskt bruk.

→ **Använd skyddsglasögon i solariet.**

UV-strålning kan ge en smärtsam, akut inflammation i ögats hornhinna. Att blunda ger inte säkert skydd.

→ **Sök läkare om dina födelsemärken börjar kliä, blöda, förändras eller växa.**

Chansen att bota malignt melanom är störst om sjukdomen upptäcks tidigt. ✕

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel: +46 8 799 40 00
Fax: +46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se